

GreeningCities

Euroopan kaupungit matkalla kohti viherryttämistä – alustavia tuloksia haastatteluista

Laura Costadone, **Leena Kopperoinen**, Kati Vierikko,
Elise Järvenpää / Suomen ympäristökeskus

Kestävä kuntatyö 2023 –seminaari 22.3.2023

Taustaa

- EU:n biodiversiteettistrategia 2030* on kattava, kunnianhimoinen ja pitkäaikainen suunnitelma suojella luontoa ja pysäyttää ekosysteemien tilan heikkeneminen ja luontokato
- Strategian tavoite on saada luonnon monimuotoisuus elpymisen polulle Euroopassa vuoteen 2030 mennessä
- Strategia sisältää laajan määrän toimenpide-ehdotuksia tavoitteen saavuttamiseksi
- Ensi kertaa mukana on erityinen tavoite kunnille

Luonto takaisin kaupunkiin

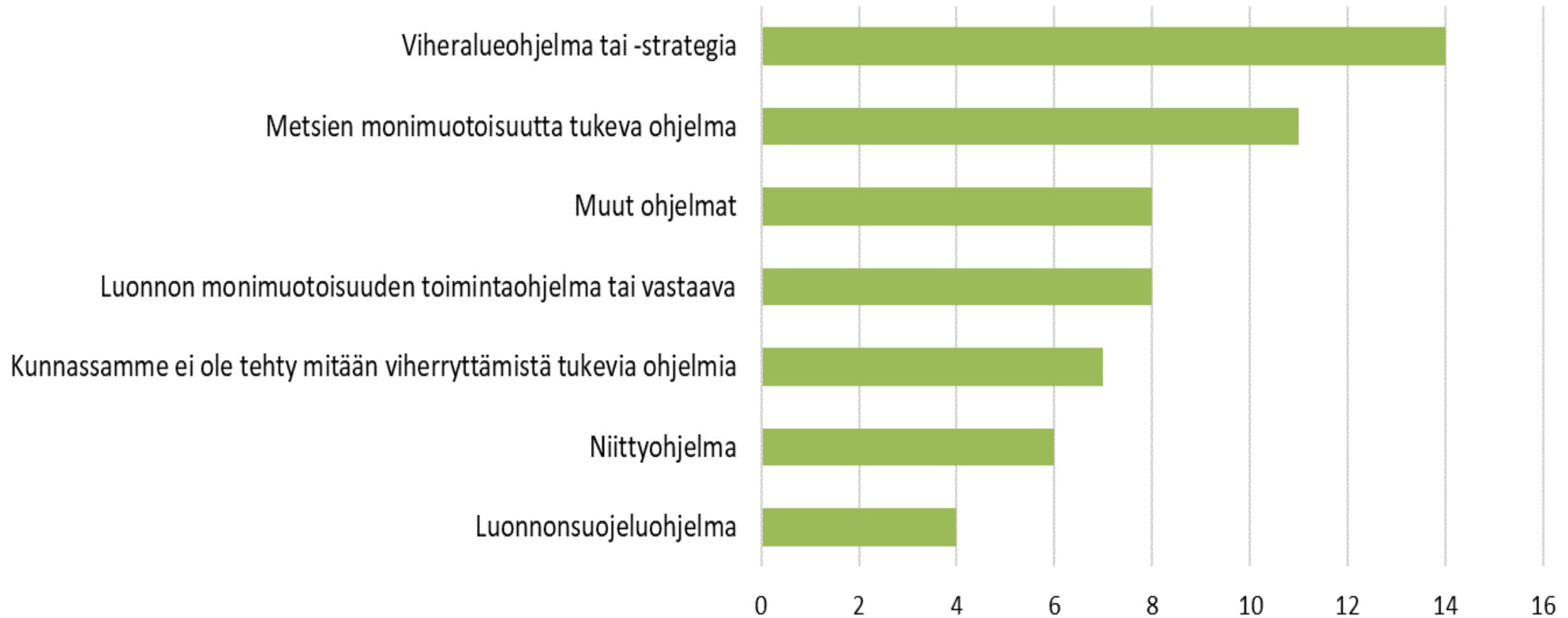

- Kuntia koskevana erityisenä toimena EU kehottaa kaikkia vähintään 20 000 asukkaan kuntia tekemään viherryttämissuunnitelman (alun perin v. 2021 loppuun mennessä)
  - EU:n biodiversiteettistrategian Tavoite 11
- Viherryttämissuunnitelmilla tavoitellaan luontopohjaisten ratkaisuiden ja kuntien viherryttämisen valtavirtaistamista politiikkaan, lainsäädäntöön ja hallintoon
- Lisäksi halutaan edistää kansalaisten osallisuutta

Mitä biodiversiteettistrategia tarkoittaa viherryttämisellä?

- Viherryttämisellä tarkoitetaan sitä, että lisätään
  - monimuotoisia ja helposti saavutettavia kaupunkimetsiä,
  - puistoja ja julkisia puutarhoja,
  - kaupunkiviljelyä (mukaan lukien siirtolapuutarhat ja viljelypalstat),
  - kasvikattoja ja -seiniä,
  - katupuita,
  - kaupunkiniittyjä ja
  - pensasaitoja.
- Tavoitteena on myös parantaa edellä mainittujen viherrakenteiden avulla viheralueiden kytkeytyneisyyttä toisiinsa.

Viherryttämistä ja luonnon monimuotoisuutta tukevat ohjelmat kunnissa (n=30/56) – kysely 2021

Lähde: Kaikille vähintään 20 000 asukkaan suomalaisille kunnille lähetetty kysely liittyen viherryttämissuunnitelmiin keväällä 2021. Kopperoinen, L., Vierikko, K., Kasvio, P. Hietaranta, E. 2023. Tavoite 11: Kaupunkien viherryttäminen. Julkaisussa: Kärkkäinen, L. & Koljonen, S. (toim.). Arvio EU:n biodiversiteettistrategian vaikutuksista Suomessa (2. painos). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 33/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. S. 233-251.

GreeningCities-projektin* tutkimuskysymykset

Millaisia viherryttämiseen liittyviä strategioita EU-maiden kunnat ovat laatineet?

Mitkä asiat ovat mahdollistaneet suunnitelman tekemistä? Millaisia haasteita tai esteitä on ollut?

Millaisia virallisia ohjeita EU antaa viherryttämissuunnitelmien laatimiseen?

Ovatko perinteiset kuntien viherryttämistoimet yhteneväisiä EU:n viherryttämissuunnitelmien ohjeistuksen kanssa?

Tavoitteena tukea kuntia viherryttämisessä tuottamalla tutkittua ja selkeää tietoa EU:n biodiversiteettistrategian mukaisten viherryttämissuunnitelmien vaatimuksista ja tarvittavista tiedoista

Hankkeen toteutus

1

EU-ohjeistuksen ja mandaattien selvittäminen

- Kolme työpajaa: 1. suomalaisille kunnille, 2. eurooppalaisille kunnille, 3. kunnille ja tutkijoille ESP-konferenssin yhteydessä
- Yhteistyö Eurocitiesin kanssa

2

15 eurooppalaisen kunnan viherryttämissuunnitelmiin tutustuminen

- Kuntien valinta, edelläkävijöitä Eurocities-verkoston mukaan
- Viherryttämiseen liittyvät dokumentit
- Puolistrukturoidut haastattelut

3

Ongelmakohtien ja parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja saadun tiedon jakaminen suomalaisille (ja EU:n alueen) kunnille

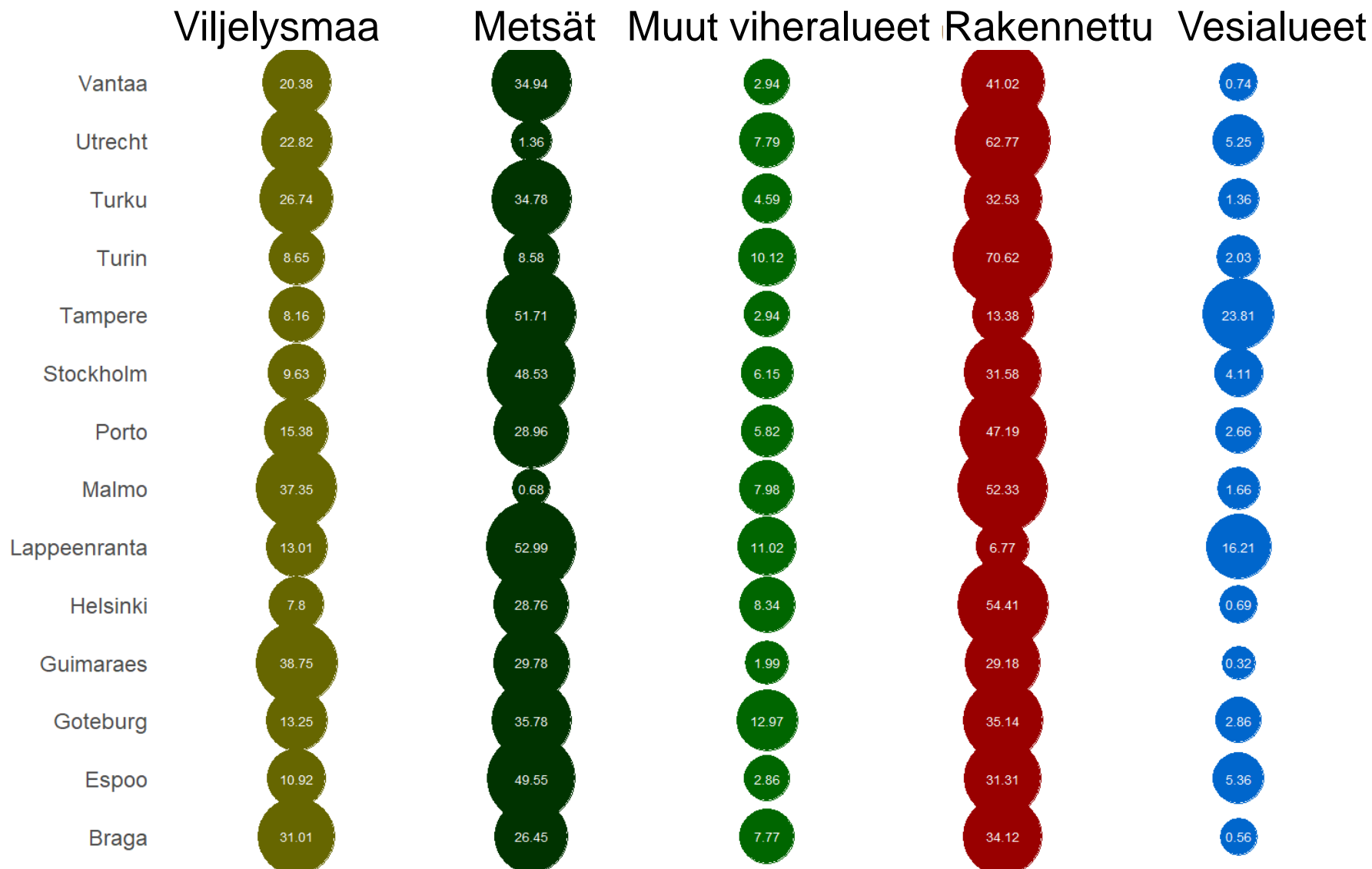
Kunta	Maa	Pinta-ala (km ²)	Väkiluku
Lappeenranta	Suomi	1 724	72 690
Turku	Suomi	306	195 301
Tampere	Suomi	689	346 000
Vantaa	Suomi	240	239 216
Helsinki	Suomi	715	658 864
Espoo	Suomi	528	300 000
Porto	Portugali	41	231 800
Guimaraes	Portugali	241	162 572
Braga	Portugali	183	199 333
Torino	Italia	130	847 287
Cesena	Italia	295	97 137
Malmö	Ruotsi	332	351 750
Göteborg	Ruotsi	447	693 120
Tukholma	Ruotsi	381	890 000
Utrecht	Alankomaat	99	361 740

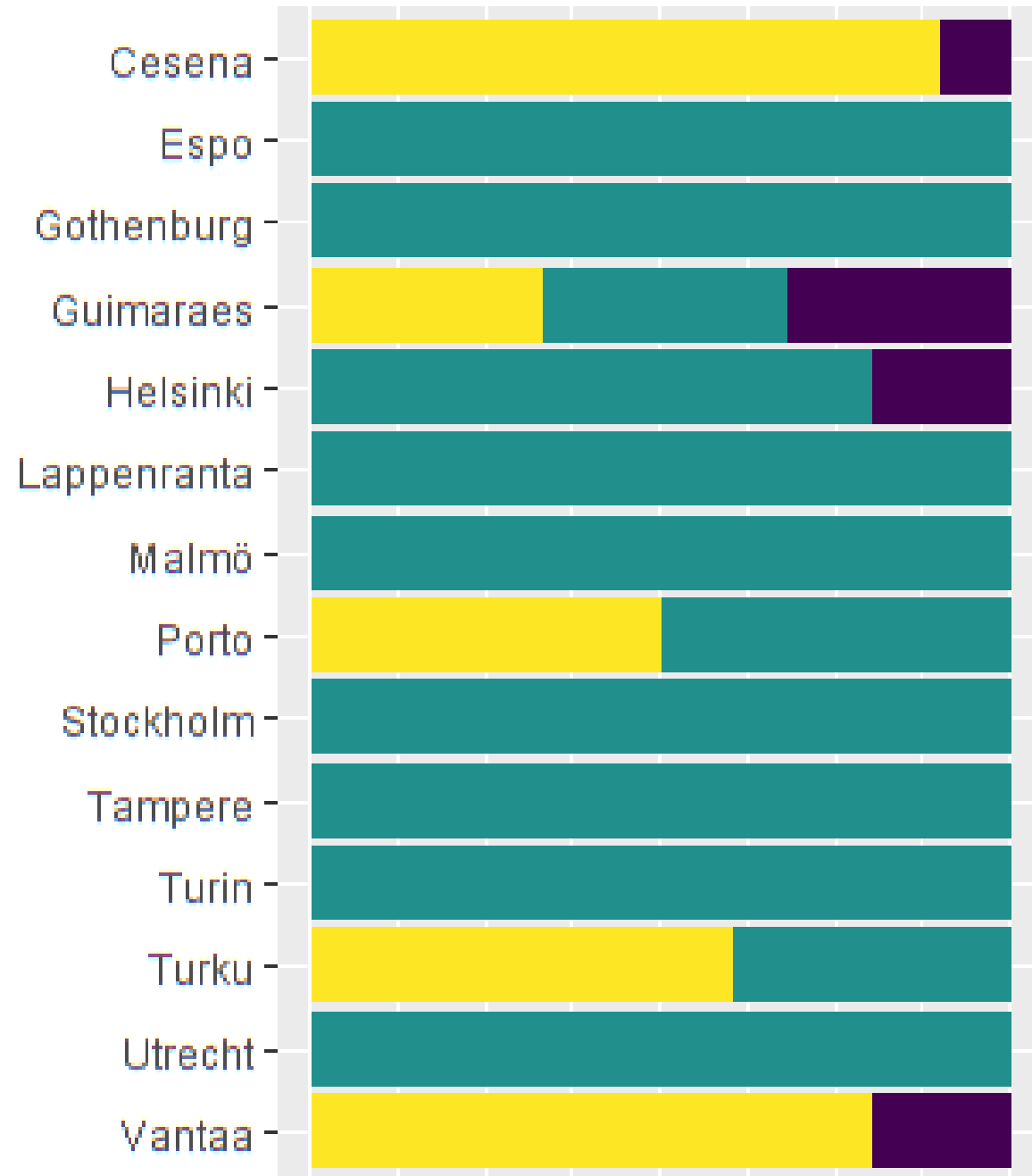
Kutsu haastatteluun lähetettiin 20 eurooppalaiselle kunnalle, joista 15 vastasi.

Kuntien pinta-alan jakautuminen eri ekosysteemeihin (km²)

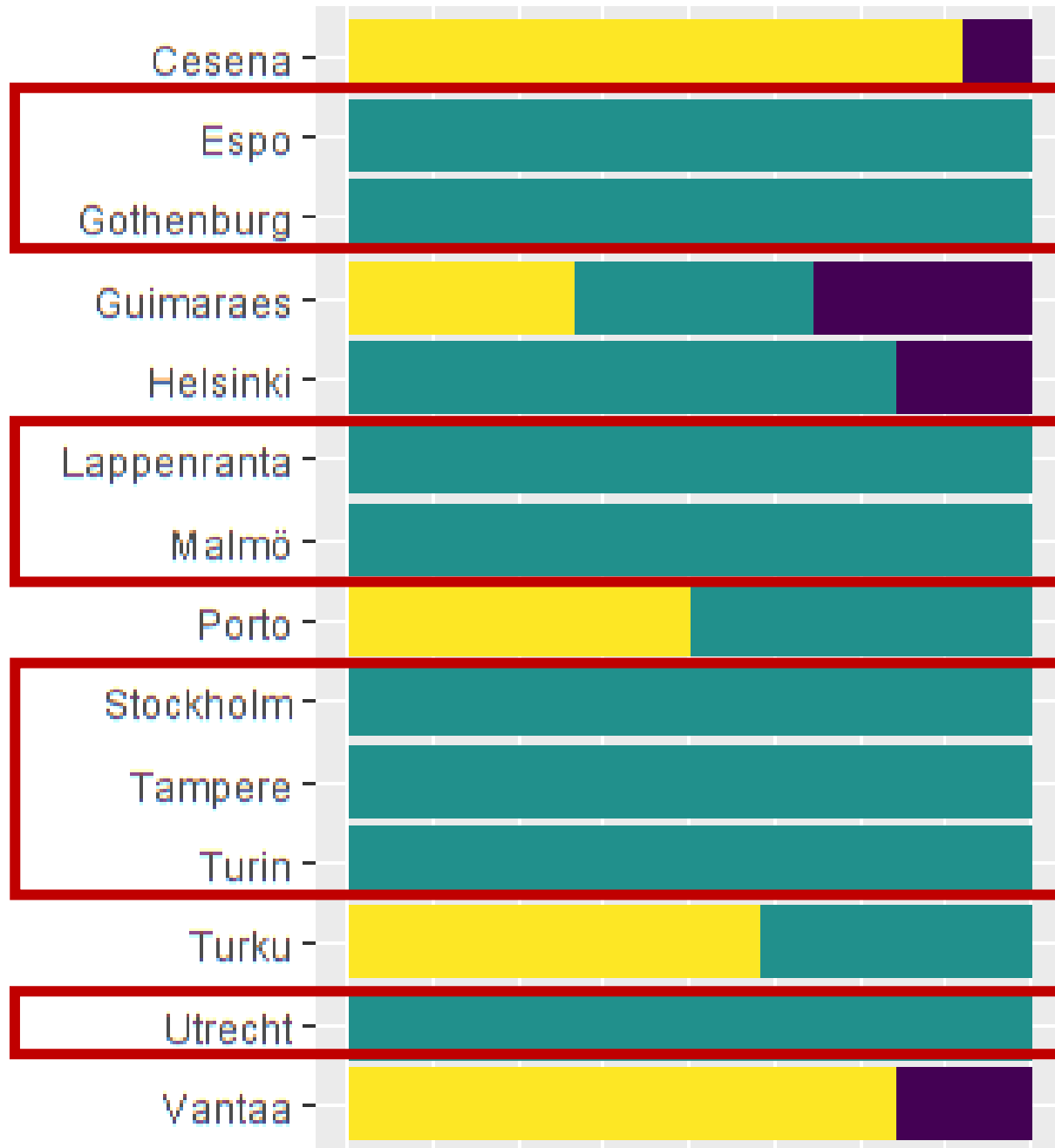
Viherryttämissuunnitelmien kaikki tärkeimmät ajajat kunnittain

Suunnitelmien ajajat

- Paikalliset sidosryhmät
- Kunnan toimihenkilöt
- Poliitikot

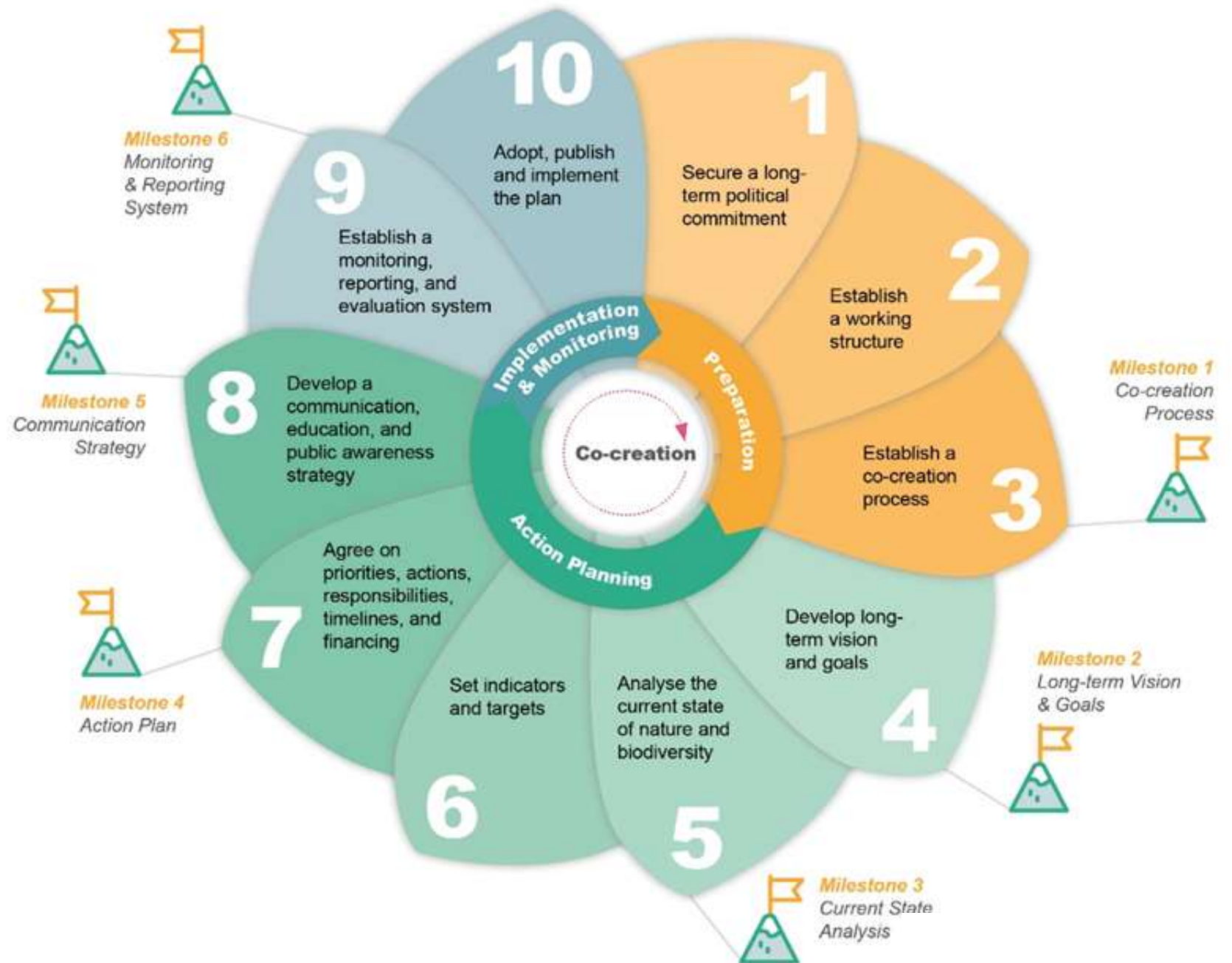
Viherryttämissuunnitelmien kaikki tärkeimmät ajajat kunnittain

Suunnitelmien ajajat

- Paikalliset sidosryhmät
- Kunnan toimihenkilöt
- Poliitikot

10 askelta kohti viherryttämissuunnitelmaa

Kuntien kokemat haasteet ja esteet viherryttämissuunnitelmien laatimisessa

	Cesena	Espoo	Göteborg	Guimaraes	Helsinki	Lappeenranta	Malmö	Porto	Tukholma	Tampere	Torino	Turku	Utrecht	Vantaa
Vaikeus yhdistää rakentaminen ja viherryttäminen														
Työvoiman puute														
Rahoituksen puute														
Eri suunnitelmien yhteensovittamisen vaikeus														
Keskustelu poliitikkojen kanssa														
Kansalaisten hyväksyntä														
Byrokratia ja tiedon puute														

Huomautus: Bragan kaupungin tiedot puuttuvat.

Vaaleanpunainen ruutu = Mainittu haastattelussa haasteeksi tai esteeksi

Kuntien kokemat haasteet ja esteet viherryttämissuunnitelmien laatimisessa

	Cesena	Espoo	Göteborg	Guimaraes	Helsinki	Lappeenranta	Malmö	Porto	Tukholma	Tampere	Torino	Turku	Utrecht	Vantaa
Vaikeus yhdistää rakentaminen ja viherryttäminen														
Työvoiman puute														
Rahoituksen puute														
Eri suunnitelmien yhteensovittamisen vaikeus														
Keskustelu poliitikkojen kanssa														
Kansalaisten hyväksyntä														
Byrokratia ja tiedon puute														

Huomautus: Bragan kaupungin tiedot puuttuvat.

Vaaleanpunainen ruutu = Mainittu haasteeksi tai esteeksi

Alustavia johtopäätöksiä tutkimuksen perusteella

- Kunnissa on tehty paljon työtä (luonnon monimuotoisuuden suunnitelmat, viheraluestrategiat, ilmastonkestävyysuunnitelmat, erilaiset ohjelmat jne.) MUTTA ei yhtä yksittäistä kaiken kattavaa viherryttämissuunnitelmaa, kuten Euroopan Komissio visioi.
- Ristiriitaisia tavoitteita: Ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vuoksi kaupunkirakenteen tiivistäminen versus viherryttämistavoitteet, ilmastonmuutokseen sopeutuminen luontopohjaisien ratkaisujen avulla ja luontokadon torjuminen. Tai kasvu versus alueiden säilyttäminen. Haastateltujen kuntien mielestä fokuksen pitäisi olla kaikkein tärkeimpien alueiden priorisoinnissa.
- EU-lainsäädännön kehittäminen (erityisesti ennallistamisasetus) on avainasemassa ja kaupunkien kestävyttä tukevat projektit ovat tärkeitä.
- Luontoseurannat ovat erittäin tärkeitä, mutta vain harvat kunnat pystyvät ylläpitämään seurantoja <- Seurannat vaativat rahaa!

...ja hyviä esimerkkejä – niitä joudumme vielä hieman odottamaan!

Kuva: Leena Kopperoinen

Lisätietoja:

Leena.Kopperoinen@syke.fi

Laura.Costadone@syke.fi (in English)